

Економічні науки

УДК 338.314

Дуброва Наталя Петрівна

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів та банківської справи
Дніпровський державний аграрно-економічний університет*

Дуброва Наталья Петровна

*кандидат экономических наук, доцент,
доцент кафедры финансов и банковского дела
Днепровский государственный аграрно-экономический университет*

Dubrova Natalia

*PhD, Associate Professor of Finance and Banking Department
Dnipro State Agrarian and Economic University*

Глущенко Тетяна Василівна

*магістр спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»
Дніпровського державного аграрно-економічного університету*

Глущенко Татьяна Васильевна

*магистр специальности «Финансы, банковское дело и страхование»
Днепровского государственного аграрно-экономического университета*

Gluschenko Tetiana

*Master of Specialty «Finance, Banking and Insurance» of the
Dnipro State Agrarian and Economic University*

Уманська Альона Сергіївна

*магістр спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»
Дніпровського державного аграрно-економічного університету*

Уманская Алена Сергеевна

*магистр специальности «Финансы, банковское дело и страхование»
Днепровского государственного аграрно-экономического университета*

Umans'ka Al'ona

*Master of Specialty «Finance, Banking and Insurance» of the
Dnipro State Agrarian and Economic University*

**ОРГАНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА
ПІДПРИЄМСТВІ
ОРГАНИЗАЦИЯ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ЗАТРАТАМИ НА
ПРЕДПРИЯТИИ
ORGANIZATION OF COST MANAGEMENT SYSTEM IN AN
ENTERPRISE**

Анотація. В статті розглянута організація системи управління витратами як складової управління прибутком підприємства. Визначена сутність управління витратами, основні складові системи, об'єкт та суб'єкт. Зазначено, що система управління витратами забезпечує успішне функціонування підприємства на ринку.

Ключові слова: управління прибутком, управління витратами, складові системи витрат, об'єкт управління, суб'єкт управління.

Аннотация. В статье рассмотрена организация системы управления затратами как части управления прибылью предприятия. Определена сущность управления затратами, основные составляющие системы, объект и субъект. Указано, что система управления затратами обеспечивает успешное функционирование предприятия на рынке.

Ключевые слова: управление прибылью, управление затратами, составляющие системы затрат, объект управления, субъект управления.

Summary. The organization of a cost management system as a part of the enterprise profit management is considered in the article. The essence of cost

management, the main components of the system, the object and the subject are defined. It is indicated that the cost management system provide the successful functioning of the enterprise on the market.

Key words: *profit management, cost management, cost system components, management object, management subject.*

Постановка проблеми. Однією з найважливіших задач, що стоїть перед менеджментом підприємства є зростання прибутку та ринкової вартості. Основними складовими системи управління прибутком є управління доходами та витратами. Управління витратами, в сучасних умовах є одним з найважливіших проблем, які вирішуються керівниками усіх ланок, бо від рівня та динаміки витрат залежать прибутки або збитки. Тому з метою контролю за витратами на підприємстві створюється система управління прибутком, інформаційною базою якої є управлінський облік.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Управління витратами та методи їх розрахунку є предметом дослідження таких вчених, як І. Білоусова, О. Довжик, В. Іваненко, О. Колібаби, Т. Котенко, Е. Мних, О. Мачулка, І. Панченко, Н. Піскунової, П. Попович, Н. Черткова, М. Чумаченко, А. Ясінської та інші, у працях яких розглядаються проблеми обліку та калькулювання, класифікації витрат, сучасні методики аналізу та планування.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значні доробки науковців невирішеними питаннями є щодо формування та імплементації цілісної системи управління витратами на підприємстві.

Метою статті є теоретичні дослідження особливостей управління витратами підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ринкова орієнтація економіки України потребує інтенсивної роботи з удосконалення управління витратами і собівартістю. Облік і розподіл витрат за видами продукції посилює контрольні функції управління витратами в процесі виробництва. Тим самим діяльність підприємства переорієнтовується на кінцевий фінансовий результат.

З витратами тісно пов'язана собівартість продукції. Вона виступає як результативний показник стосовно витрат і продукції. Окрім цього, собівартість є важливим якісним показником, що характеризує результати виробничо-господарської діяльності. Рівень рентабельності або збитковості відповідних видів продукції знаходиться в прямій залежності від їх собівартості [1].

Метою створення системи управління витратами є набір елементів (складових), за допомогою яких здійснюється збирання та оброблення даних про витрати, а також надання інформації для прийняття управлінських рішень саме в той момент, коли вона може бути використана найефективніше.

Головна мета управління витратами – побудова внутрішнього економічного процесу обліку та контролю витрат по підприємству загалом та в розрізі його підрозділів задля виявлення реального фінансового результату роботи підприємства. Управління витратами на підприємстві має сприяти комплексному вирішенню таких основних задач: оцінювання ефективності виробництва; планування перспективи розвитку підприємства; виявлення ролі управління витратами як чинника підвищення економічних результатів діяльності; визначення витрат за основними функціями управління; розрахунок витрат за виробничими підрозділами підприємства; розрахунок необхідних витрат на одиницю продукції (робіт, послуг); виявлення технічних способів і засобів виміру і контролю витрат; вивчення методики планування загальних і середніх

витрат; постійний аналіз взаємозв'язку «обсяг виробництва – витрати – прибуток» з метою уникнення негативного ефекту масштабу виробництва; аналіз інвестиційної привабливості підприємства [1-6].

До основних принципів управління витратами відносять [4]: застосування системного підходу до управління витратами; взаємозв'язок окремих елементів підсистем із завданнями системи загалом; відповідність системи обліку завданням управління витратами; аналіз і виявлення альтернативних шляхів досягнення мети; повнота і аналітичність інформації щодо рівня витрат; застосування ефективних методів зниження витрат; стимулювання і мотивація працівників до зниження витрат; оцінка і контроль результатів діяльності підрозділів; забезпечення та реалізація останніх досягнень економіки, математики та практики для подальшого удосконалення.

Управління витратами на підприємстві передбачає виконання всіх функцій управління, які реалізуються через складові (елементи) управлінського процесу: прогнозування, планування, нормування, організація, калькулювання, мотивація, облік, аналіз, регулювання та контроль витрат (рис. 1).

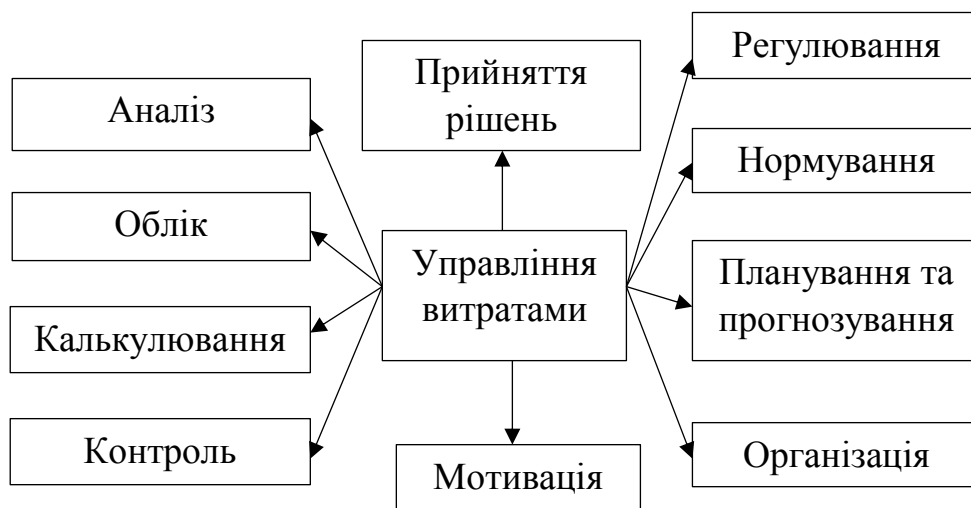

Рис. 1. Основні складові системи управління на підприємстві

Джерело: складено на основі [3, 6]

Як зазначає Ясинська А.І. «виконання всіх функцій управління по всіх елементах – це взаємодія керуючої підсистеми (суб’єкт управління) на керовану підсистему (об’єкт управління). Суб’єктами управління витратами є керівники, менеджери, спеціалісти, бухгалтери підприємства, які беруть участь у виконанні окремих функцій або елементів управління витратами. Об’єктами управління є витрати на виробництво, реалізацію продукції (робіт)» [6].

Управління витратами полягає у цілеспрямованому впливові на витрати для зміни їхнього складу, структури або поведінки у зв’язку зі зміною умов виробничо-господарської діяльності підприємства. Сформована система управління витратами дасть можливість забезпечити успішне функціонування підприємства на ринку, виробництво конкурентоспроможної продукції та генерувати прийнятний рівень прибутку.

Висновки і пропозиції. Таким чином, управління витратами являє собою систему цілеспрямованого впливу на склад, структуру і поведінку витрат та їх чинники на всіх етапах формування і розподілу витрат, з метою підвищення ефективності діяльності підприємства на основі оптимізації рівня витрат, забезпечення його конкурентоспроможності на ринку та досягнення стратегічної мети і поточних завдань його розвитку. Система управління витратами підприємства визначається як сукупність елементів (прогнозування, планування, нормування, організування, калькулювання, мотивування, обліку, аналізу, регулювання, контролю), які взаємодіють між собою з метою цілеспрямованого формування і використання витрат для підвищення ефективності функціонування підприємства.

Література

1. Довжик О.О. Управління витратами як чинник підвищення прибутковості і рентабельності сільськогосподарських підприємств / О.О. Довжик, С.А. Гаркуша // Економічний аналіз. - 2016. – Том 23. – № 2. – С. 37-44.
2. Колібаба О.А. Функції управління витратами як інтегральна складова управлінського обліку / О.А. Колібаба // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.11. – С. 234-239.
3. Колісник Г.М. Складові системи управління витратами підприємницьких структур / Г.М. Колісник // Економічний вісник університету. – 2011. - № 17. - Режим доступу до журн.: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/evu/2011_17_2/Kolisnuk.pdf.
4. Котенко Т. Ю. Управління витратами на підприємстві: сучасні тенденції / Т. Ю. Котенко // Фінансова система України. – 2009. – Вип. 12. – С. 55-60.
5. Піскунова Н.В. Аналіз витрат виробництва як важлива ланка ефективного управління промислового підприємства / Н.В. Піскунова, М.Г. Федорець, К.С. Піскунова // Економічний аналіз. - 2013 рік. - Том 13. – С. 357-364.
6. Ясінська А.І. Сутність управління витратами на вітчизняних підприємствах / А.І. Ясінська // Логістика: [зб. наук. пр.] / відп. ред. Є. В. Крикавський. - Л.: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2007. - 512 с. - С. 357-360.

References

1. Dovzhyk, O.O. and Harkusha, S.A. (2016), "Cost management as a factor of profitability and cost-effectiveness increasing of agricultural enterprises", *Ekonomichnyi analiz*, vol. 23, no. 2, pp. 37-44.

2. Kolibaba, O.A. (2013), "Functions of cost management as an integral component of management accounting", *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, vol. 23.11, pp. 234-239.
3. Kolisnyk, H.M. (2011), "The components of cost management systems in business structures", *Ekonomichnyi visnyk universytetu* [Online], vol. 17, available at:
http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/evu/2011_17_2/Kolisnuk.pdf
(Accessed 4 Feb 2018).
4. Kotenko, T.Yu. (2009), "Cost management at the enterprise: modern trends", *Finansova systema Ukrainy*, vol. 12, pp. 55-60.
5. Piskunova, N.V Fedorets, M.H. and Piskunova, K.S. (2013), "The cost production analyses as an important link of effective management of an industrial enterprise", *Ekonomichnyi analiz*, vol. 13, pp. 357-364.
6. Yasinska, A.I. (2007), "The essence of cost management in domestic enterprises", *Lohistyka: [zb. nauk. pr.]*, Publishing house of Lviv Polytechnic National University, pp. 357-360.